

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

Kulturstrategien for hele Trøndelag

Biblioteksjefmötet 2019
Fylkesdirektör Karen Espelund

Kulturdepartementet: Tre meldinger/utredninger framlagt 23.11.18

Meld. St. 8

(2018–2019)

Melding til Stortinget

Kulturens kraft

Kulturpolitikk for framtida

Kulturdepartementet

Rapport

Utredning av oppgave- og ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene på kulturområdet

Utredning om samisk kunst og kultur på arenaer i Norge

Samfunnsmål

Eit levande demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfald, skaparkraft og kreativitet er høgt verdsett. Eit inkluderande samfunn der kunst og kultur av ypperste kvalitet inspirerer, samlar og lærer oss om oss sjølv og omverda.

Et fritt og uavhengig kulturliv som:

- Skaper kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet
- Fremmer dannelses og kritisk refleksjon
- Tar vare på og formidler kulturarv
- Skaper og formidler et kulturtilbud som oppleves som relevant, og som representerer befolkningen.
- Er tilgjengelig for alle og oppmuntrer den enkelte til å oppleve og delta i kulturaktiviteter
- Tilbyr møteplasser og bygger fellesskap
- Fornyer seg og viser evne til omstilling.
- Har internasjonal gjennomslagskraft og fremmer interkulturell forståelse
- Styrker norsk språk, de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk som grunnleggende kulturbærere

Grunnleggende utgangspunkt:

- Livet leves lokalt!
- Gode opplevelser/vaner i barne/ungdomsårene = viktig
- Den kulturelle grunnmuren lokalt:
 - Idrett
 - Korps/kor
 - Kulturskolen
 - Ungdommens kulturmønstring (UKM)
 - Den kulturelle skolesekken (DKS)
 - Biblioteket
 - Lokale museer
- Frivillige organisasjoner = limet i lokalsamfunnene

BALANSEKUNST

Kulturstrategi for Trøndelag 2019-2022

Høringsutkast

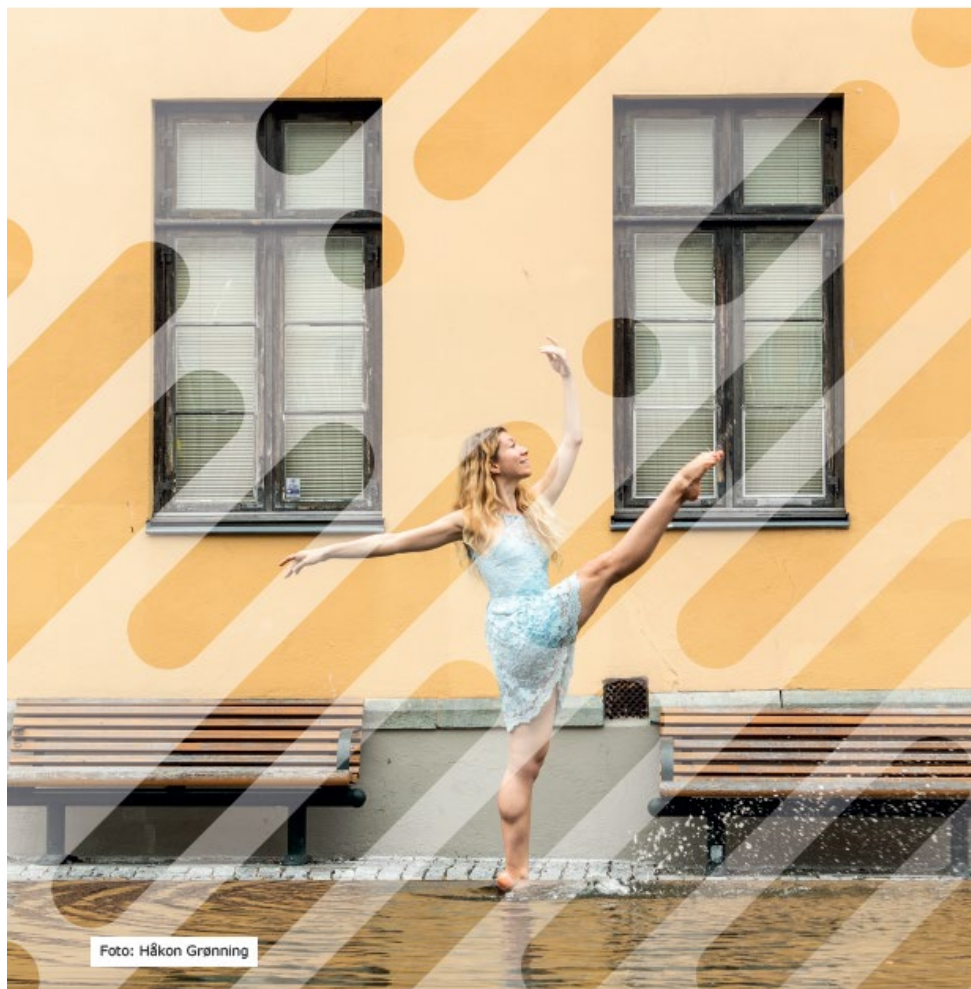

Foto: Håkon Grønning

Gjelder alle i og hele
Trøndelag

Vedtast av Fylkestinget
12-13.juni 2019

«SNK ønsker også å kommentere strategiutkastets sterke fokus på **koblingen mellom kultur, trøndersk identitet og fellesskap.**

Kulturarv har alltid vært, og blitt brukt som, en av de sterkeste identitetsskapende faktorene i et samfunn. I etableringen av det nye Trøndelag er det forståelig med et ønske om å sette søkelys på hva som knytter regionen sammen. Fokuset på en felles identitet er likevel krevende. For det første står det i et potensielt motsetningsforhold til et mangfoldig regionalt kulturliv. For det andre skaper det et så sterkt regionalt rammeverk for kulturaktiviteten at det kan legge begrensninger på samarbeid, og synlighet, utover fylkets grenser. Videre er det krevende ut fra et tilhørighetsperspektiv: defineringen av et fellesskap innebærer indirekte også at man definerer et utenforskap. SNK vektlegger verdien av mangfold, og oppfordrer derfor til at man i ferdigstillingen av dokumentet ser nærmere på det sterke fellesskapsperspektivet og at man vurderer å **snakke mindre om trøndersk kultur og mer om kultur i Trøndelag.**»

KULTURLIVETS DILEMMAER

- Mangfold
- Profesjonalitet
- Offentlig
- Tradisjon
- Bredde
- Forutsigbarhet
- Lønnsomhet
- Sentrum

Eksklusivitet
Amatør
Frivillig
Nyskaping
Topp
Rom for nye tanker
Fri tilgang
Distrikt

Kulturpolitikk

Kulturpolitikk er kort sagt det offentliges engasjement på kulturområdet, med andre ord offentlige tiltak som har som formål å legge til rette for ulike kulturuttrykk – både produksjonen og formidlingen av dem.

Kulturens nytte og verdi

- Kulturens betydning for enkeltmennesket kan uttrykkes ved begrepene DELTA, OPPLEVE, SKAPE.
- Kultur – er et verktøy og en viktig drivkraft i samfunnsbyggingen
og
- Kultur har en egenverdi
- To egenskaper – egenverdi og samfunnsnytte – er ikke motstridende, men virker sammen og samtidig.

Kobling til Trøndelagsplanens mål

- I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag
- I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag
- I 2030 er Trøndelag best i Norge på regional samhandling
- I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og framtidsrettet arbeids- og næringsliv
- I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster

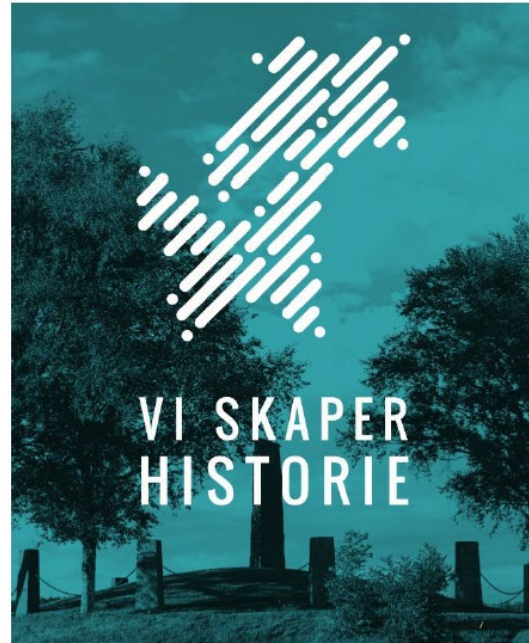
I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag	
Kommunene har en solid kulturell grunnmur som bidrar til mangfold og skapende kulturliv	5.2.1 PROFESJONELL KUNST OG KULTUR <ul style="list-style-type: none">• Stimulere til utvikling, nyskaping og mangfold på det profesjonelle kunst- og kulturfeltet.• Ivareta tradisjon og kontinuitet, ved å sørge for at de profesjonelle miljøene og institusjonene får mulighet til å utvikle seg videre.
Både kulturell egenaktivitet og profesjonelle kulturtilbud er tilgjengelige for alle	5.2.4 KULTURENS DANNENDE OG DEMOKRATISKE ROLLE <ul style="list-style-type: none">• Ivareta folkebibliotek, kulturskole, fritidsklubber og dermed den kulturelle grunnmuren i kommunene.• Styrke kulturens tradisjonelle institusjoner, samt ivareta kunst- og kulturproduserende institusjoner og kunstnere.• Kulturuttrykk skal være tilgjengelig både fysisk og digitalt.
Samisk språk og kultur skal være levende og synlig i Trøndelag	5.2.5 SAMISK SPRÅK OG KULTUR <ul style="list-style-type: none">• Utvikle samarbeidet mellom kulturinstitusjoner, kommuner og fylkeskommuner og sørsamiske institusjoner og organisasjoner.• Utvikle samiske kulturarenaer, og satse på formidling av samisk kultur på flere kulturarenaer enn i dag• Legge til rette for både de tradisjonelle uttrykksformer innen samisk kultur og for samisk samtidskunst.• Bidra til at samiske kulturinstitusjoner og organisasjoner kan ivareta sin rolle som viktige samfunnsaktører i bevaring og utvikling av samisk
Trøndersk idrett og kultur er sterk i topp og bredde, og god på mangfold, frivillighet og arrangement	
Det kulturbaserte næringslivet er velutviklet	
Aksen Stiklestad-Nidarosdomen er en godt utviklet symboltung bærebjelke i et samlet Trøndelag	

I 2030 er Trøndelag best i Norge på regional samhandling	
Vi har gode arenaer for dialog mellom offentlige, private og frivillige samfunnsaktører	5.2.7 KULTUR PÅ TRØNDESK DAGSORDEN <ul style="list-style-type: none">• Sette kultur på dagsorden når trønderske aktører møtes• Løfte kultur høyere på den regionale dagsorden
Trondheim og Trøndelag opptre samlet i nasjonal sammenheng	5.3.4 LOKALT OG REGIONALT EIERSKAP TIL KULTURINSTITUSJONER <ul style="list-style-type: none">• Posisjonere Trøndelag slik at nye oppgaver på kulturområdet blir overført til regionen.• Bidra til at det utvikles gode eierstrategier for det offentliges eierskap i ulike kulturinstitusjoner.• Sikre ivaretagelse av det lokale eierskapet til de ulike kulturinstitusjonene.
Deltakelse på internasjonale arenaer er strategisk og koordinert	5.3.5 OFFENTLIG OG PRIVAT SAMARBEID OM KULTUR <ul style="list-style-type: none">• Utfordre private aktører og næringslivet til å bidra til realisering av større utbyggingsprosjekter i kultur- og idrettssektoren.• Utvikle en god modell for privat - offentlig samarbeid.
	5.3.7 SAMARBEID MELLOM KULTURAKTØRER <ul style="list-style-type: none">• Stimulere til samarbeid mellom de store kulturinstitusjonene, de

Bedre kunnskapsgrunnlag nødvendig

KULTUR I TRØNDELAG

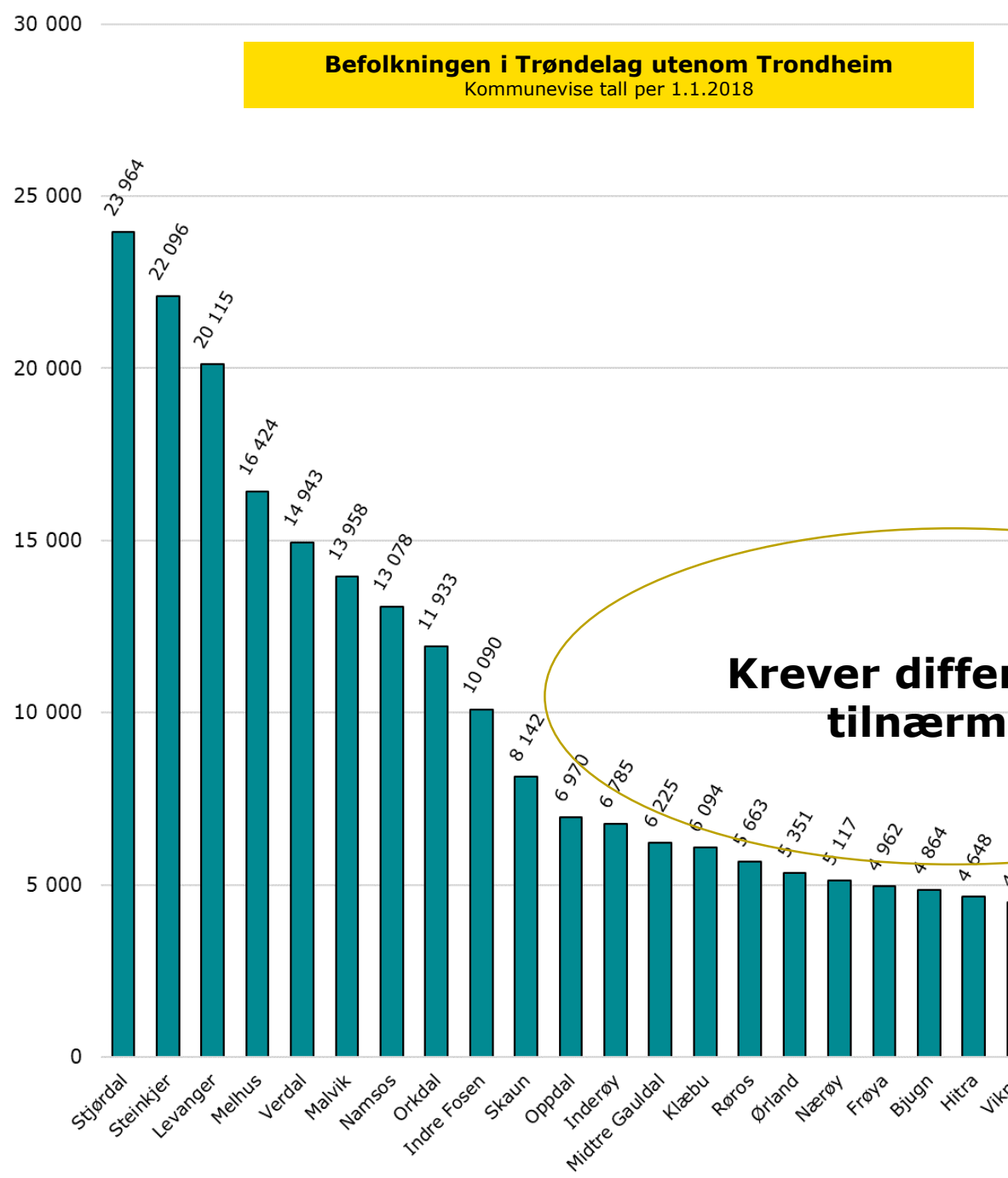

En kunnskapsoversikt

over hva som kjennetegner og påvirker kultursektoren i Trøndelag -
samt utviklingstrekk sektoren står overfor

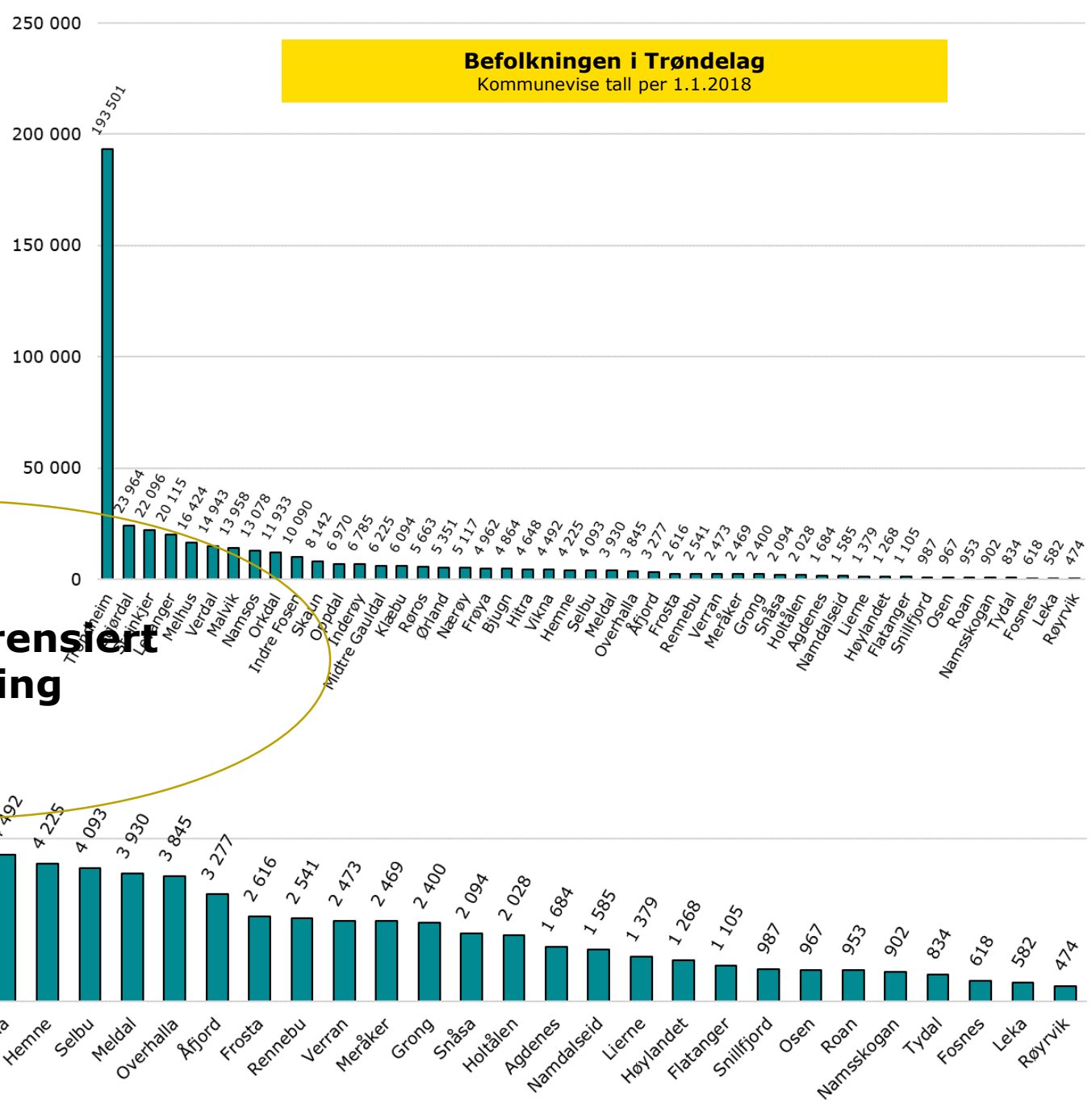
Befolkningen i Trøndelag utenom Trondheim

Kommunevise tall per 1.1.2018

Befolkningen i Trøndelag

Kommunevise tall per 1.1.2018

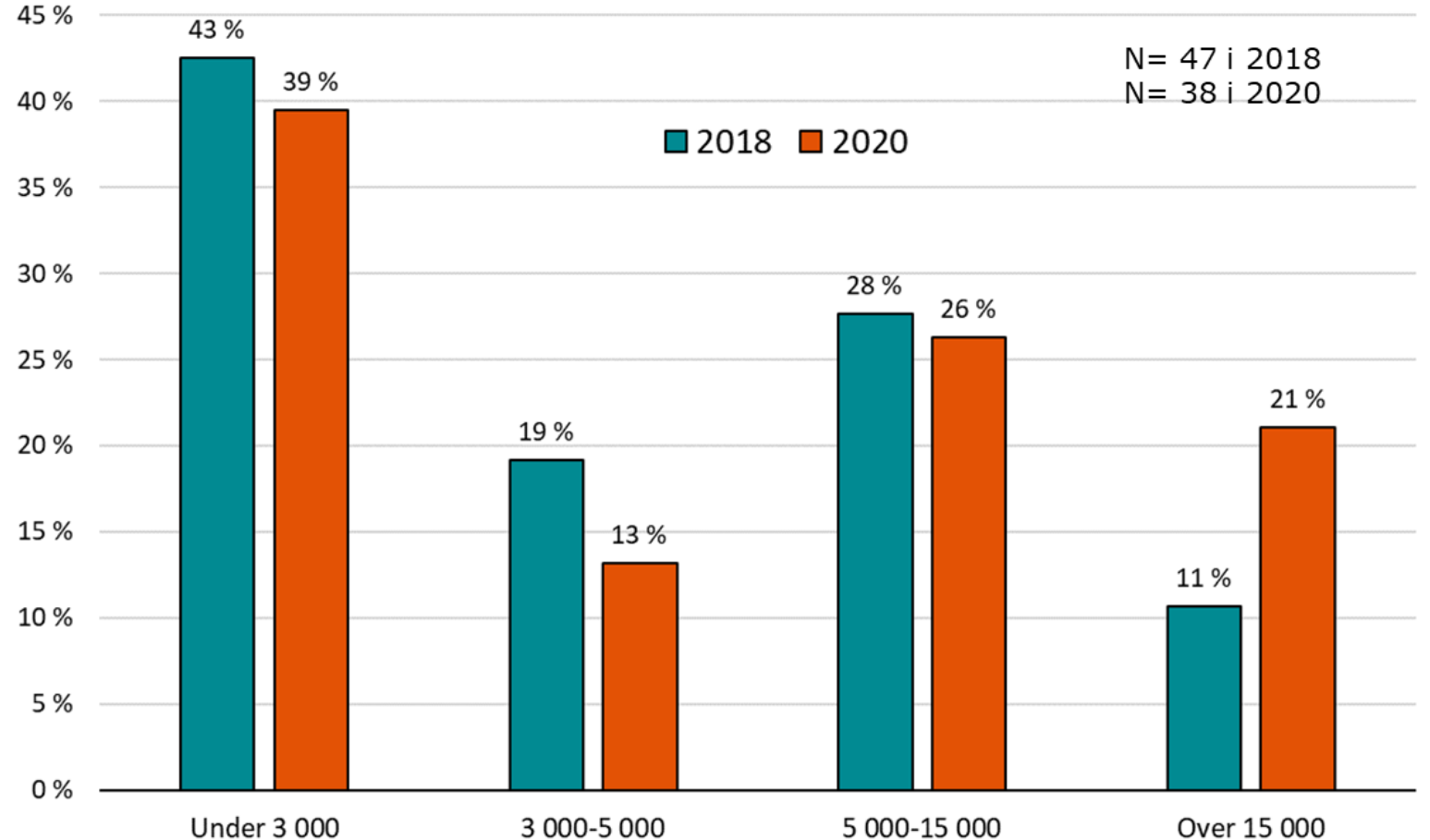

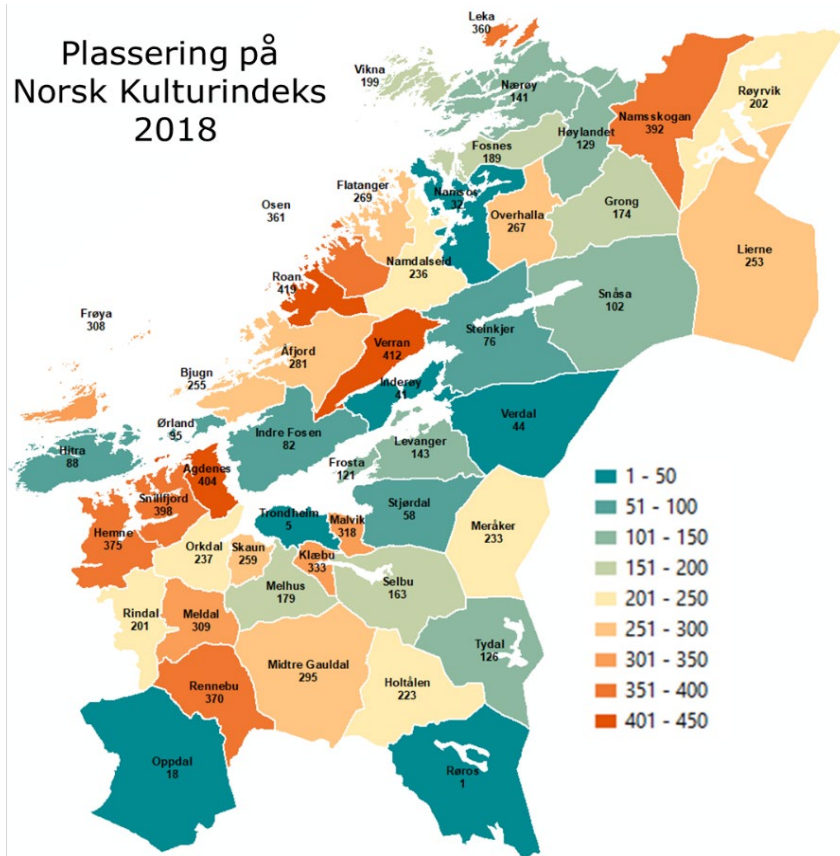
Antall kommuner i Trøndelag etter befolkning

	2018	2020
Under 3 000	20	15
3 000-5 000	9	5
5 000-15 000	13	10
Over 15 000	5	8
Total	47	38

Andel kommuner i Trøndelag etter innbyggertall

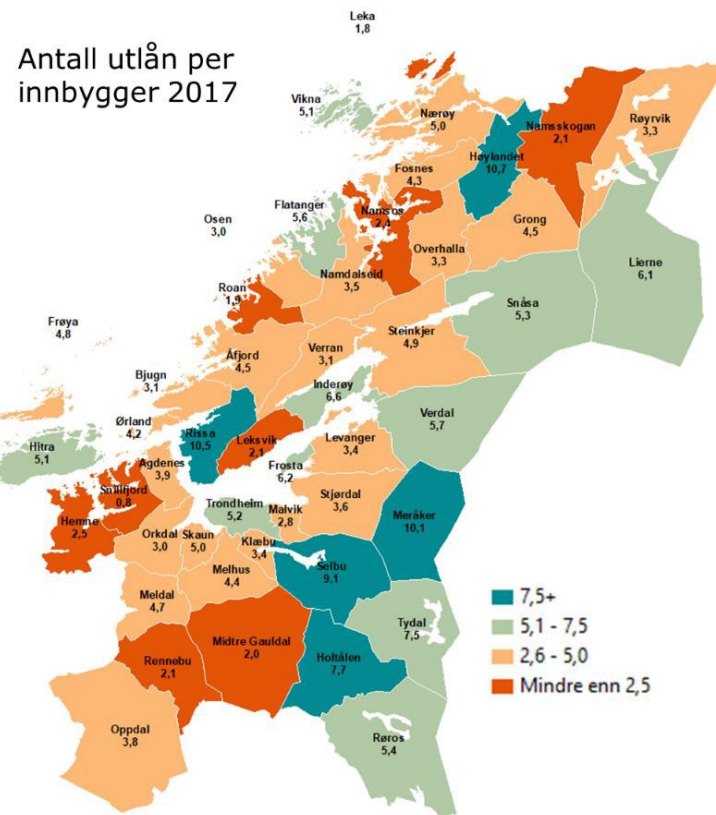
Kulturindeksen - kommunevis

- Brukes for egen læring
- Sier ingenting om strukturelle og kulturelle faktorer som har betydning
- Hva kan man selv påvirke?
- Eks. Røros - Holtålen

Bibliotek

- Gjennomsnitt: 4,7 utlån pr. innbygger i fylket.
- Men: stor spredning i utlån fra kommune til kommune. Fra 10,7 per innbygger til 0,8.
- Aktive lånere: 21 % av Trøndelags befolkning.
- Utlånsstatistikk: 42,5 % barnebøker
- 2017: 4300 arrangementer med til sammen over 110.000 deltakere.
- Tilbud for minoritetsspråklige - viktig arena og møteplass i integreringsarbeidet.

Strategidel: Tre hovedbolker

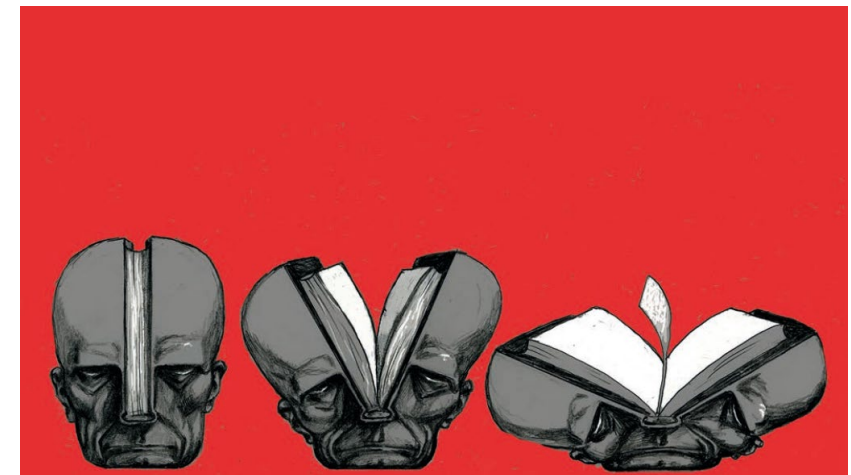
1. Kunnskapsgrunnlag for kultur i Trøndelag
2. Kulturens betydning i Trøndelag
3. Kulturutvikling og virkemidler i Trøndelag

2. Kulturens betydning i Trøndelag

- Profesjonell kunst og kultur
- Kultur for god livskvalitet
- Frivillig aktivitet og engasjement
- Kulturens dannende og demokratiske rolle
- Samisk språk og kultur
- Ung i Trøndelag
- Kultur på trøndersk dagsorden
- Kultur, mangfold og inkludering

Kulturens dannende og demokratiske rolle

Strategier:

- Ivareta frivillig innsats, folkebibliotek, kulturskole, fritidsklubber og dermed den kulturelle grunnmuren i kommunene.
- Styrke kulturens tradisjonelle institusjoner, samt ivareta kunst- og kulturproduserende institusjoner og kunstnere.
- Kulturuttrykk skal være tilgjengelig både fysisk og digitalt.

Samisk språk og kultur

Strategier:

- Utvikle samarbeidet mellom kulturinstitusjoner, kommuner og fylkeskommuner og sørsamiske institusjoner og organisasjoner.
- Utvikle samiske kulturarenaer, og satse på formidling av samisk kultur på flere kulturarenaer enn i dag.
- Legge til rette for både de tradisjonelle uttrykksformer innen samisk kultur og for samisk samtidskunst.
- Bidra til at samiske kulturinstitusjoner og organisasjoner kan ivareta sin rolle som viktige samfunnsaktører i bevaring og utvikling av samisk språk, kunst og kultur.

Kultur, mangfold og inkludering

Strategier:

- Inkludering, likestilling og mangfold skal vektlegges på alle områder i kulturlivet.
- Samordne innsatsen på inkluderingsfeltet for offentlige instanser og sivilsamfunnet i Trøndelag slik at vi får flere godt integrert raskere.
- Legge til rette for kompetansedeling og- utvikling gjennom samarbeid, kurs og møteplasser, for å oppnå et godt inkluderingsarbeid basert på et solid kunnskapsgrunnlag.

3. Kulturutvikling og virkemidler i Trøndelag

- Møteplasser i lokalsamfunnet
- Kulturell infrastruktur
- Kulturfaglig kompetanse i kommunesektoren
- Lokalt og regionalt eierskap til kulturinstitusjoner
- Offentlig og privat samarbeid om kultur
- Kunnskapsutveksling og nytenking
- Samarbeid mellom kulturaktører
- Kultur som levevei

Handlingsplaner – neste steg

- Operasjonalisering:
 - Idrett og friluftsliv
 - Museer og kulturarv
 - Bibliotek
 - Folkehelse
- Flere – avklares høsten 2019

Balansekunst – en kulturstrategi for god samfunnsutvikling i Trøndelag?

Forventninger:

- Et godt politisk redskap.
- Et godt dokument for samspill i kulturlivet.
- En strategi som gjør tverrfaglig og tverretatlig samarbeid nødvendig.
- Ta dokumentet i bruk!

**Trøndelag
fylkeskommune**

Trööndelagen fylhkentjielte

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke